

GIẢI PHÁP ĐÀO TẠO NHÂN LỰC DU LỊCH CHẤT LƯỢNG CAO CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HIẾN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU HỘI NHẬP

ThS. Nguyễn Tấn Trung, PGS.TS. Phạm Xuân Hậu

Khoa Du lịch - Trường Đại học Văn Hiến

Bài viết tập trung trình bày nhận định khái quát về nhu cầu hội nhập và công tác đào tạo nhân lực du lịch tại các trường đại học, cao đẳng; đặc biệt là quá trình đào tạo nhân lực du lịch hướng đến chất lượng cao của Trường Đại học Văn Hiến (ĐHVH). Nhìn nhận những tồn tại và lợi thế của những hoạt động đã và đang thực hiện theo hướng nâng cao chất lượng nhân lực du lịch. Đề xuất các giải pháp trong thời gian tới Trường Đại học Văn Hiến cần thực hiện, nhằm khẳng định vị thế đào tạo nhân lực du lịch của trường vốn đang có uy tín tại TP.HCM nói riêng và cả nước nói chung.

1. Đặt vấn đề

Cuối năm 2015, các quốc gia 10 nước thành viên ASEAN đã ký tuyên bố thành lập Cộng đồng ASEAN dựa trên ba trụ cột chính trị - an ninh, kinh tế và văn hóa - xã hội. Hội nhập trong Cộng đồng ASEAN trên cả ba trụ cột đòi hỏi phải có nguồn nhân lực chất lượng cao (có kiến thức đầy đủ, có kỹ năng thành thạo và có đạo đức thái độ nghề nghiệp mang đậm bản sắc dân tộc và phù hợp chuẩn mực chung) mới có thể trụ vững và phát triển. Lĩnh vực du lịch được các quốc gia thành viên ASEAN xem là lĩnh vực ưu tiên trong hội nhập và xây dựng, thể hiện cụ thể trong Thỏa thuận thừa nhận lẫn nhau về nghề du lịch trong ASEAN và chiến lược phát triển du lịch ASEAN. Hội nhập đồng nghĩa với việc du lịch Việt Nam và các dịch vụ của nó phải đứng trong một quỹ đạo tiêu chuẩn quốc tế và có sự tranh đua cũng như nhu cầu ngày càng tăng về nguồn nhân lực, nhất là nhân lực du lịch chất lượng cao được thừa nhận rộng rãi trong khu vực. Để có thể di chuyển và tìm được việc làm ở các quốc gia ASEAN, bắt buộc các nước trong cộng đồng ASEAN phải tham gia sâu vào quá trình phân công lao động quốc tế, dẫn đến sự cạnh tranh gay gắt của thị trường lao động ngành du lịch. Đây là một cơ hội rất lớn đối với ngành du lịch Việt Nam nhưng cũng là thách thức không nhỏ đối với các cơ sở đào tạo về du lịch của Việt Nam nói chung và các trường đại học, cao đẳng nói riêng, trong đó có Trường ĐHVH. Các cơ sở đào tạo cần nhận thức sâu sắc yêu cầu về nguồn nhân lực chất lượng cao của quá trình hội nhập là phải có đủ năng lực thực hiện một bộ phận đặc biệt là những người có học trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cao (từ cao đẳng trở lên), đủ năng lực đảm nhiệm chức danh quản lý nhà nước về du lịch, quản trị doanh nghiệp và lao động lành nghề (là những nghệ nhân và lao động bậc

ba trở lên), làm việc trong các lĩnh vực của du lịch và công việc liên quan đến du lịch. Họ sẽ là những người nòng cốt tham mưu, hoạch định kế hoạch hướng dẫn, tổ chức trong xây dựng chiến lược, chính sách phát triển; gắn kết lý luận và thực tiễn; là những người sáng tạo trong xây dựng sản phẩm du lịch chất lượng cao đáp ứng nhu cầu của thị trường khách du lịch; duy trì sự phát triển bền vững du lịch.

Trường ĐHVH được thành lập theo quyết định số 517/TTg ngày 11/7/1997 của Thủ tướng Chính phủ. Sau 19 năm hoạt động và phát triển, Trường đã trở thành một đơn vị có thương hiệu và uy tín trong lĩnh vực giáo dục đại học về chất lượng đào tạo trong các ngành kinh tế; du lịch; kỹ thuật; khoa học xã hội và nhân văn tại khu vực phía Nam và cả nước. Trường đã cung cấp cho xã hội khoảng 15.000 sinh viên tốt nghiệp với 30 ngành/chuyên ngành đào tạo trình độ đại học, cao đẳng.

Khoa Du lịch là một đơn vị đào tạo được thành lập và phát triển từ những ngày đầu thành lập Trường ĐHVH (năm 1997), trên cơ sở tiếp nhận Cơ sở II – Khoa Du lịch, Viện Đại học Mở Hà Nội tại Tp.HCM (tổ chức đào tạo từ năm 1993). Trong suốt 19 năm thực hiện nhiệm vụ đào tạo, khoa luôn là đơn vị có sự ổn định về tổ chức đội ngũ giảng viên, số lượng sinh viên, chương trình đào tạo và chất lượng đào tạo. Từ những ngày đầu thành lập cho đến nay (1999 đến 2016), khoa Du lịch liên tục phát triển và không ngừng chú ý thực hiện nâng cao chất lượng đào tạo. Khoa thường xuyên cập nhật chương trình và nội dung giảng dạy nhằm phục vụ theo nhu cầu phát triển của các doanh nghiệp; khoa đã đào tạo được 13 khóa với số lượng 3.750 sinh viên ra trường. Sinh viên ra trường có việc làm luôn đạt tỷ lệ trên 80%. Hiện nay, khoa Du lịch đang đào tạo 1.665 sinh viên với 02 ngành và 04 chuyên ngành. Với triết lý đào tạo “thực học - thực làm”, khoa đã đào tạo ra những thế hệ sinh viên có năng lực đáp ứng yêu cầu lao động ngày càng khắt khe của tổ chức và doanh nghiệp. Với nhận thức và trách nhiệm của một cơ sở đào tạo đại học trước yêu cầu hội nhập, trường xác định việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao là mục tiêu hàng đầu, đặc biệt chú ý trong lĩnh vực đào tạo nhân lực du lịch. Trong nhiều năm qua, trường luôn có kế hoạch chiến lược xây dựng khoa Du lịch là đơn vị mũi nhọn trong đào tạo của trường. Vì vậy, ngành du lịch của Trường ĐHVH hiện nay đã trở thành một trong số ít cơ sở đào tạo trong các trường đại học của cả nước có thương hiệu, được các đơn vị kinh doanh du lịch đặt hàng tuyển dụng lao động và liên kết đào tạo.

2. Nhận diện về đào tạo nhân lực du lịch ở các trường Việt Nam

Hiện nay (2016), theo thống kê của ngành du lịch, cả nước có khoảng 156 cơ sở tham gia đào tạo chuyên ngành du lịch ở trình độ đại học, cao đẳng, trung cấp và đào tạo ngắn hạn, gồm: 48 trường đại học, 43 trường cao đẳng (trong đó có 10 trường cao

đẳng nghề), 40 trường trung cấp (trong đó có 4 trường trung cấp nghề), 2 công ty đào tạo và 23 trung tâm, lớp đào tạo nghề, có 1 trường duy nhất trực thuộc doanh nghiệp đào tạo chuyên ngành du lịch khách sạn, nhà hàng. Các quy định về mã ngành/ngành đào tạo được ban hành với 4 chương trình bậc đại học, cao đẳng chuyên nghiệp, 6 nghề bậc cao đẳng và trung cấp nghề, 2 ngành chủ yếu cho hệ sau đại học gồm Du lịch và Quản lý kinh tế (Kinh tế du lịch). Thực hiện theo các loại hình sở hữu có cơ sở đào tạo công lập và ngoài công lập, cơ sở đào tạo đầu tư trong nước và các cơ sở có vốn đầu tư nước ngoài. Hình thức tổ chức đào tạo chính quy và không chính quy, các hệ ngắn hạn (cấp chứng chỉ) và dài hạn (cấp bằng).

Nhìn chung, các trường hiện nay đang rất nỗ lực nhằm bắt kịp yêu cầu của xã hội và hội nhập, song các yếu tố như chất lượng tuyển sinh đầu vào, khung và trình độ đào tạo theo quy định, chương trình đào tạo, học liệu, phương pháp giảng dạy,... có tác động không nhỏ đến quá trình đào tạo của các trường. Bên cạnh các thành quả của quá trình đào tạo nguồn nhân lực du lịch về số lượng và chất lượng qua từng năm, những bất cập cũng đang tồn tại ở các trường: (i) *Công tác xác định đối tượng và nhu cầu đào tạo*, người học chọn ngành học du lịch thông thường từ nguồn tuyển sinh thông qua các kỳ thi tuyển sinh quốc gia, nên còn thiếu tính hướng nghiệp, cách nhìn nhận về ngành nghề còn khá đơn giản (các tiêu chí tuyển chọn sơ loại chưa được chú trọng). Thực tế cho thấy ngành có sinh viên nữ chiếm tỷ lệ rất cao (hơn 80%) trong tổng số người học. Sau khi tốt nghiệp đã có khá nhiều người không làm đúng nghề vì sức khỏe, đặc điểm công việc, gia đình,... điều này cho thấy sự lãng phí trong công tác đào tạo, đồng thời cũng tạo ra môi trường đào tạo thiếu tích cực trước nhu cầu xã hội khi cung cấp lao động. (ii) *Cơ sở vật chất, kỹ thuật trong đào tạo*, hầu hết các trường đều rất hạn chế. Ngoại trừ ở một số trường được hưởng thụ từ nguồn tài trợ (Luxembourg và dự án EU), còn lại thì: Cơ sở học và phòng học, số lượng người/lớp học; dụng cụ thực hành, thực nghiệm, phòng thực hành, mô hình, phần mềm giả định,... nhìn chung chưa đáp ứng yêu cầu, người học thiếu điều kiện cọ xát với công cụ làm việc, không có cơ hội phát huy tính chủ động, sáng tạo khi còn học trong trường. (iii) *Chất lượng đội ngũ Giảng viên (GV)*: Sự thiếu hụt đội ngũ GV có trình độ chuyên môn cao và đúng chuyên ngành là vấn đề đáng quan tâm nhất hiện nay với tất cả các trường. Đã đào tạo nhân lực du lịch trình độ đại học và cao đẳng hơn 20 năm nay, nhưng phần lớn giảng viên là người được đào tạo từ các ngành khác (ngành văn hóa, xã hội, quản trị kinh doanh); việc giảng dạy về du lịch chủ yếu dựa vào vốn kiến thức tự học, tổng hợp từ nhiều nguồn, từ nhiều kinh nghiệm. Mặt khác, trình độ và khả năng sử dụng ngoại ngữ, công nghệ thông tin tuy được cải thiện đáng kể nhưng đa phần chưa tự tin sử dụng trong công

tác chuyên môn (dịch giáo trình, giảng dạy chuyên môn). (iv) *Chương trình đào tạo*: Còn mang nặng tính hàn lâm, mất cân đối giữa lý thuyết và thực hành. đào tạo nặng lý thuyết mà thiếu thực hành nên khả năng tiếp cận thực tế và thích nghi với môi trường làm việc kém, giao tiếp cơ bản trong công việc chưa đạt yêu cầu đặc biệt là sử dụng ngoại ngữ. (v) *Hệ thống giáo trình*: Giáo trình phục vụ giảng dạy và học tập cho ngành du lịch còn thiếu trầm trọng và chưa cập nhật thường xuyên. Những bản dịch từ tài liệu, giáo trình của một số trường ở các nước trên thế khi áp dụng vào giảng dạy lại không thể sử dụng triệt để vì có nhiều lĩnh vực chưa phù hợp với điều kiện phát triển và đặc điểm của Việt Nam. (vi) *Liên kết thị trường sử dụng lao động*, hầu hết các trường chưa có những chiến lược hiệu quả trong công tác liên kết hợp tác trách nhiệm với doanh nghiệp dẫn đến tình trạng “trường đào tạo một đẳng trong khi doanh nghiệp sử dụng cần một nẻo”. Bên cạnh đó, phía doanh nghiệp cũng chưa thực sự gắn kết tạo điều kiện cho cơ sở đào tạo. (vii) *Kiểm tra đánh giá và công nhận bằng cấp*, là công việc cốt lõi, nhưng lại chưa phản ánh chính xác năng lực của người học, có tính chủ quan, chạy theo thành tích, theo tráo lưư bằng cấp của xã hội. Do đó có nhiều trường hợp người học được đánh giá tốt nghiệp loại khá giỏi nhưng lại không có khả năng tác nghiệp doanh nghiệp, gây dư luận không tốt và giảm sức thuyết phục đối của người học và doanh nghiệp sử dụng lao động với cơ sở đào tạo.

Tóm lại, trong bức tranh chung của công tác giáo dục và đào tạo du lịch vẫn còn tồn tại nhiều bất cập, chất lượng cải thiện chưa kịp với yêu cầu ngày càng cao, tính hợp lý và đồng bộ còn hạn chế, thiếu công tác hướng nghiệp và phân luồng. Trong tình hình đó, trường ĐHVH cần phải tìm ra cho mình các giải pháp phù hợp để đảm bảo phát triển bền vững trong công tác đào tạo đặc biệt là nhân lực du lịch chất lượng cao đáp ứng nhu cầu hội nhập.

3. Đào tạo nhân lực du lịch chất lượng cao tại Trường Đại học Văn Hiến

Nhận thức được vai trò quan trọng của ngành kinh tế mũi nhọn trong phát triển kinh tế đất nước, tham gia xây dựng khối đoàn kết các dân tộc quốc gia, kết nối các mối quan hệ quốc tế vì hòa bình và phát triển bền vững. Ngay từ khi được mở ngành đào tạo, Trường ĐHVH đã coi trọng và tập trung đầu tư, triển khai các hoạt động thiết thực, phù hợp, hiệu quả nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nhân lực ngành du lịch.

* *Về chương trình đào tạo*, đã thường xuyên cập nhật, bổ sung đổi mới chương trình đào tạo. Từ năm 2010 đến nay, đã thực hiện 4 lần cập nhật cải tiến chương trình, với các nội dung: Điều chỉnh số môn học, thời lượng và nội dung các môn học; tuyển chọn giảng viên cơ hữu và thỉnh giảng, đổi mới cách dạy lý thuyết và thực hành, đổi mới cách đánh giá kết quả học tập, trên nền tảng lấy ý kiến góp ý của 20 doanh nghiệp

du lịch lớn (10 lữ hành, 10 khách sạn) trên địa bàn TP.HCM và tiếp thu kết quả nghiên cứu một số chương trình đào tạo ngành du lịch của một số nước phát triển như Anh, Mỹ, Canada, Thụy Sĩ, Ấn Độ, Singapore, Nhật bản, Hà Lan. Đặc biệt là khi chuyển đổi sang học chế tín chỉ (áp dụng từ năm học 2013). Thực hiện xây dựng chương trình đào tạo cải tiến theo hướng ứng dụng nghề nghiệp. Tổ chức hội thảo lấy ý kiến doanh nghiệp, người học và cựu sinh viên để hình thành hồ sơ năng lực của người tốt nghiệp là các hoạt động trọng tâm mà trường đã đề ra bắt đầu áp dụng từ năm học 2016 – 2017. Tiếp tục thực hiện xây dựng chương trình cải tiến theo hướng chuẩn quốc tế: với sự hỗ trợ của tổ chức PUM (Programma Uitzending Managers - Tổ chức chuyên gia tư vấn Hà Lan), dự án đang triển khai và sẽ hoàn thành vào năm 2018. Kết quả dự án sẽ mang lại nhiều lợi ích từ việc chuyển giao tri thức cho đội ngũ GV và thực hiện mô hình đào tạo theo chuẩn quốc tế của trường.

* *Về đội ngũ giảng viên*, từ việc sử dụng chủ yếu lực lượng giảng viên thỉnh giảng, khoa du lịch đã dần kiện toàn đội ngũ giảng viên cơ hữu với tiêu chí trẻ, năng động, trình độ chuyên môn phù hợp với khung năng lực giảng viên cơ hữu theo qui định của trường. Hiện giảng viên cơ hữu hiện có (tính đến tháng 7 năm 2016) là 14 người trong đó có 1 PGS.TS, 1 Tiến sĩ và 12 Thạc sĩ (có 3 thạc sĩ du lịch tốt nghiệp tại Thụy Sĩ, 6 thạc sĩ chuyên ngành du lịch, còn lại là ngành gần). Theo sự chỉ đạo của trường, khoa vẫn tiếp tục tuyển dụng bổ sung đội ngũ giảng viên có trình độ Tiến sĩ trở lên đúng chuyên ngành, đồng thời mời giảng viên có kinh nghiệm quản lý doanh nghiệp du lịch, nghiệp vụ cao tham gia giảng dạy. Thực hiện thường xuyên bồi dưỡng trình độ chuyên môn cho giảng viên về nghiệp vụ sư phạm (có 95% GV cơ hữu được bồi dưỡng), giảng dạy bằng bài giảng điện tử (E-learning), học tập nâng cao trình độ (hiện có 1 GV đang làm NCS, 3 GV cử nhân ngoại ngữ).

* *Đổi mới phương pháp giảng dạy và đánh giá kết quả học tập.* (i) *Thực hiện thường xuyên* từ chỗ truyền đạt kiến thức thụ động chuyển sang giảng dạy tích cực (lấy người học làm trung tâm, phương pháp giảng dạy nêu vấn đề, phương pháp giảng dạy dự án, phương pháp giảng dạy ngoài trời,...), khuyến khích người học sử dụng kiến thức đã có để hình thành nên những vấn đề và chuẩn bị cho việc hình thành kiến thức mới. (ii) *Thực hiện đánh giá chất lượng theo tiêu chuẩn* và tiêu chí cho cả quá trình, đảm bảo được sự chính xác và công bằng. (iii) *Tăng cường chất lượng hoạt động thực hành, thực tập*: mạnh dạn điều chỉnh thời lượng và số lượng thực hành thực tập tại 2 phòng thực hành nghiệp vụ cho Bộ môn Quản trị khách sạn, Bộ môn Quản trị Dịch vụ du lịch và Lữ hành thực hiện chương trình thực tập thực địa trên phạm vi xuyên Việt. Tăng số lần và nội dung kiến tập tại doanh nghiệp (3 - 4 đợt/khóa học) và thực tập tốt

nghiệp 2 tại doanh nghiệp (từ 2-3 tháng). Phân công cho từng giảng viên theo dõi, kiểm tra giám sát và hỗ trợ cho sinh viên trong quá trình thực tập được đánh giá đúng kết quả, tránh tiêu cực. (iv) *Thực hiện khảo sát phản hồi của người học*, thực hiện ngay sau khi kết thúc các học phần bằng nhiều hình thức để bổ sung cho việc đánh giá được năng lực giảng dạy của giảng viên và xem xét đến khả năng tiếp thu và áp dụng kiến thức của sinh viên. (v) *Các câu lạc bộ gắn với chuyên môn*, hoạt động thường xuyên là môi trường để sinh viên lịch trau dồi, học hỏi thêm và giao lưu với những chuyên gia trong lĩnh vực du lịch (CLB Bartender và CLB Lễ hành tổ chức thường xuyên 2 lần/tháng với số thành viên từ 80 đến 100 người trong đó có sự tham gia của nhiều cựu sinh viên đang làm việc tại các doanh nghiệp và nhà hàng).

* *Hoạt động nghiên cứu khoa học của Giảng viên và Sinh viên*: Được coi là một trong những hoạt động trong tâm của khoa. Tất cả GV cơ hữu Khoa được giao nhiệm vụ NCKH bằng các sản phẩm: Bài báo khoa học đăng trên tạp chí khoa học của trường, đơn vị ngoài trường, ở kỷ yếu các hội thảo quốc gia và quốc tế. Năm học 2015 – 2016 đã có 2 bài đăng tạp chí ngoài trường (tính điểm từ 0,5 trở lên), 03 bài đăng Tạp chí khoa học – ĐH Văn Hiến; hoàn thành nghiệm thu 02 đề tài NCKH cấp trường, đang triển khai 02 đề tài; 60% giảng viên có bài tham gia hội thảo khoa học học trong và ngoài trường; hoàn thành cơ bản các yêu cầu tổ chức hội thảo quốc gia về du lịch (đã có 37 bài tham luận của các học giả trên cả nước). Chú trọng hỗ trợ phong trào nghiên cứu khoa học SV. Các đề tài nghiên cứu về du lịch của sinh viên nhiều năm trở lại đây được đánh giá cao tại các hội thảo khoa học sinh viên cấp trường và được đề cử tham gia các giải thưởng khoa học khác cấp thành phố.

* *Các hoạt động nghề nghiệp hỗ trợ nâng cao chất lượng đào tạo*, luôn được đầu tư thích đáng. Khoa là một trong những đơn vị tích cực tham gia các sự kiện tổ chức mang tầm cỡ thành phố đã khẳng định vị thế của Trường ĐHVH trong các sân chơi cũng như về chất lượng đào tạo có phần nổi trội (ngày hội du lịch Tp.HCM; tham gia Hiệp hội đào tạo du lịch cấp Quốc gia, Thành phố; Hội thi thuyết trình hướng dẫn du lịch; Hội thi hướng dẫn viên do Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch tổ chức) liên tục từ năm nhiều năm nay.

* *Liên kết doanh nghiệp*: nhận thức được tầm quan trọng của doanh nghiệp đối với quá trình đào tạo, khoa đầu tư nhiều công sức xây dựng mối quan hệ với các doanh nghiệp kinh doanh du lịch để nhận sự hỗ trợ toàn diện cho GV và SV. Khoa đã chính thức ký kết hợp đồng liên kết với 20 doanh nghiệp du lịch kinh doanh du lịch lớn (10 KS-4 đến 5 sao, 10 doanh nghiệp lễ hành có thương hiệu lớn ở TPHCM) thực hiện các hoạt động hỗ trợ của doanh nghiệp cho đào tạo nhân lực du lịch nâng cao chất lượng

(hướng dẫn thực tập-thực hành, góp ý xây dựng chương trình, đánh giá chất lượng và tiếp nhận sau tốt nghiệp).

* *Định hướng về đào tạo chất lượng cao*: Từ năm 2014, trường đã có hướng cho khoa thực đào tạo chất lượng cao ngành du lịch theo hình thức lớp chọn, chương trình cải tiến, đầu tư cao về các mặt, sinh viên được chọn lọc từ các lớp đại trà để tiến hành. Tuy nhiên, do nhiều lý do khách quan và chủ quan mô hình đào tạo này chưa triển khai được như mong muốn. Để đào tạo nhân lực du lịch chất lượng cao đảm bảo hiệu quả, đáp ứng nhu cầu thời kỳ hội nhập, cần thực hiện những giải pháp đồng bộ, hợp qui luật.

4. Những giải pháp cần thực hiện trong đào tạo nhân lực du lịch chất lượng cao tại Trường Đại học Văn Hiến

- Quán triệt và nhận thức sâu sắc trong GV, CB-NV và SV toàn khoa về mục tiêu đào tạo theo phương châm “Thành nhân trước khi thành danh”, gắn liền với quá trình đào tạo nhằm hình thành những giá trị, bản sắc Việt Nam, bản sắc Văn Hiến khi hội nhập; tinh thần “hòa nhập nhưng không hòa tan” được lồng ghép trong nguồn nhân lực du lịch do ĐHVH đào tạo với kỳ vọng đạo đức, trách nhiệm và thích nghi với sự thay đổi.

- Hoàn thiện chương trình ngành du lịch theo hướng ứng dụng, quốc tế hóa theo định hướng chuẩn quốc gia và khu vực: trên cơ sở chương trình đào tạo theo hướng ứng dụng đang có kết hợp với thành quả của các giai đoạn trong dự án PUM và đặc biệt theo dõi sự ra đời của khung trình độ quốc gia về đào tạo du lịch cũng như tham khảo MRA-TP để cho ra đời chương trình đào tạo ngành du lịch hoàn thiện nhất.

- Bổ sung cơ sở vật chất cho hoạt động thực hành theo tiêu chí “Thực nghiệm nghề nghiệp”. Cần tập trung duy trì và bổ sung các tiện ích cho 2 phòng thực hành ngành Khách sạn hiện có. Trong thiết kế công trình của khu Hùng Hậu Campus cần chú ý đến việc xây dựng hệ thống phòng thực hành tiêu chuẩn quốc tế cho ngành khách sạn với phòng ngủ, nhà hàng, dịch vụ bổ sung, khu vực lễ tân,... cho ngành lễ hành với mô hình văn phòng giao dịch, phần mềm giữ chỗ hàng không, phần mềm giữ chỗ khách sạn trong hệ thống phân phối toàn cầu,... Nghiên cứu và triển khai hệ thống khách sạn, nhà hàng và công ty dịch vụ du lịch theo mô hình thực nghiệm công ty trong trường đại học.

- Đồng bộ đào tạo nhân lực du lịch chất lượng cao và không phân biệt. Cần thay đổi quan niệm đào tạo nhân lực du lịch chất lượng cao có chọn lọc đối tượng thành đào tạo nhân lực du lịch chất lượng cao là chuẩn mực, là thương hiệu của khoa du lịch ĐHVH đáp ứng các yêu cầu của xã hội, yêu cầu của hội nhập quốc tế ở mức độ đạt trên

chuẩn áp dụng cho tất cả sinh viên theo học ở khoa. Tiến độ thực hiện đảm bảo hoàn thành phải trước năm 2020 để làm cơ sở nhân rộng ở Trường ĐHVH.

- Từng bước nâng cao chất lượng tuyển chọn đầu vào của sinh viên ngành du lịch, thay đổi quan niệm áp lực nguồn thu học phí thuần túy, sàng lọc người học bằng các tiêu chí ngoại ngữ, ngoại hình và khả năng tài chính; khi đạt được mục tiêu chất lượng đầu vào sẽ thuận lợi cho việc triển khai đào tạo nhân lực chất lượng cao theo hướng ứng dụng có lợi cho người học với bản sắc riêng (bản sắc Văn Hiến).

- Xây dựng quy chuẩn giảng viên du lịch đáp ứng khả năng giảng dạy kết hợp giữa lý thuyết và thực hành. Từng bước chuẩn hóa giảng viên theo công thức: 1 tuần làm việc = 1 ngày giảng dạy + 2 ngày nghiên cứu khoa học + 3 ngày thực tế (tham gia công việc cụ thể có liên quan đến lĩnh vực giảng dạy) tại doanh nghiệp du lịch + 1 ngày làm việc cùng sinh viên (quan hệ cộng sự cùng làm việc để sinh viên học hỏi trực tiếp). Tất cả phải được minh chứng bằng sản phẩm cụ thể bên cạnh việc phù hợp với khung năng lực giảng viên cơ hữu ngành du lịch của Trường ĐHVH.

- Tăng cường hiệu quả của hoạt động nghiên cứu khoa học du lịch và hợp tác quốc tế. Cần đầu tư mạnh về điều kiện vật chất và điều kiện ứng dụng cho các công trình nghiên cứu của giảng viên và sinh viên. Có chính sách khuyến khích và hỗ trợ các công trình đặt hàng ứng dụng từ các Bộ, ngành, địa phương, doanh nghiệp về du lịch để gia tăng vị thế của ĐHVH. Lựa chọn đối tác là các trường đào tạo du lịch, các doanh nghiệp du lịch có thương hiệu trên thế giới để thực hiện việc chuyển giao tri thức, kinh nghiệm cũng như trao đổi giảng viên, sinh viên trong các đợt thực hành, thực tập và giao lưu nhằm học hỏi và bổ sung cho đội ngũ giảng dạy và tạo ra môi trường thực tập quốc tế cho sinh viên.

- Chuẩn hóa trình độ và khả năng ngoại ngữ của giảng viên và sinh viên ngành du lịch. Giảng viên, phải có chuẩn trình độ ngoại ngữ cử nhân hoặc có quá trình học đại học bằng ngoại ngữ; đạt kiểm tra kỹ năng thuyết trình và viết bằng ngoại ngữ hàng năm. Trình độ ngoại ngữ của sinh viên khi ra trường có trình độ tối thiểu là B1 (theo quy đổi khung năng lực ngoại ngữ châu Âu) để đủ điều kiện tham dự học chuyên môn bằng ngoại ngữ.

- Từng bước tiến tới dạy và học các môn chuyên ngành bằng ngoại ngữ (Tiếng Anh), thực hiện theo các giai đoạn đã thống nhất trong HĐKH khoa (3 giai đoạn). (i) *Giai đoạn 1*: bắt đầu năm 2018, 30% chương trình được dạy bằng tiếng Anh. (ii) *Giai đoạn 2*: năm 2021 60% nội dung chương trình. (iii) *Giai đoạn 3*: năm 2024 100% chương trình đào tạo được dạy bằng tiếng Anh (các môn theo quy định của Bộ GD&ĐT và các học phần theo quy định của trường, do trường quyết định).

- Thực hiện cải tiến chương trình thực tập theo hướng mở rộng phạm vi, mở rộng đối tác. Trong chương trình đào tạo cần mở rộng không gian thực tập của sinh viên (ở các nước ASEAN và thế giới); đồng thời cũng phải là đầu mối tiếp nhận và hướng dẫn sinh viên của các nước ASEAN đến Việt Nam để thực tập.

- Tăng cường thực hiện có hiệu quả hoạt động liên kết, giao lưu doanh nghiệp du lịch. Cần nâng tầm từ “hỗ trợ lẫn nhau” thành “cùng mang lại lợi ích”; xây dựng cơ chế lợi ích với doanh nghiệp tham gia hợp tác và thuyết phục doanh nghiệp trở thành một bộ phận của trường và ngược lại.

- Khai thác hiệu quả hỗ trợ từ nguồn cựu sinh viên du lịch thành đạt (tiếp nhận đầu ra, giới thiệu việc làm, quảng bá hình ảnh...), đây là nguồn rất dồi dào tiềm năng và cũng là nguyện vọng của không ít cựu sinh viên du lịch đang nắm giữ các vị trí chủ chốt của doanh nghiệp du lịch.

- Từng bước xây dựng quy chế thực hiện “Lời cam kết” với sinh viên sau tốt nghiệp. Xu hướng tất yếu dẫn đến thành công trong đào tạo và đặc biệt là đào tạo nhân lực du lịch chất lượng cao đó là “Nhà trường cam kết đầu ra cho sinh viên khi sinh viên đảm bảo chuẩn đầu ra của nhà trường”. Nên chăng, trường ĐHVH phải xây dựng và thực hiện rộng mô hình doanh nghiệp trong trường đại học để thực hiện cam kết này.

5. Kết luận

Hội nhập quốc tế nói chung và hội nhập trong Cộng đồng ASEAN nói riêng luôn đem lại nhiều cơ hội nhưng cũng kèm theo rất nhiều thách thức. Nhu cầu hội nhập là tất yếu của sự phát triển trong đó có liên quan mật thiết đến đào tạo nhân lực nói chung và nhân lực du lịch nói riêng, đặt ra các yêu cầu về nâng cao chất lượng của nguồn nhân lực du lịch. Không riêng ĐHVH, các trường đào tạo về du lịch trên cả nước không ngừng nỗ lực để theo kịp sự yêu cầu của hội nhập quốc tế, song, đa số đang gặp những khó khăn và bất cập trong đào tạo nhân lực du lịch, đặc biệt nhân lực du lịch chất lượng cao. Truyền thống, biểu hiện và nhận định về chất lượng đào tạo nhân lực du lịch của ĐHVH trong thời gian qua cũng đã đạt được những thành quả nhất định, có dấu ấn tích cực với thị trường sử dụng lao động du lịch; nhưng để đảm bảo phát triển bền vững, ĐHVH cần quan tâm và đưa vào thực hiện các giải pháp nhằm đào tạo nhân lực du lịch chất lượng cao đáp ứng nhu cầu hội nhập.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch (2011), *Chiến lược phát triển nhân lực văn hóa, thể thao và du lịch 2011 – 2020*,
2. Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch (2011), *Quy hoạch phát triển nhân lực ngành du lịch giai đoạn 2011 – 2020*.
3. Nguyễn Thị Lan Hương (2016), “Đào tạo du lịch tại các trường đại học và cao đẳng – hội nhập và phát triển”, Hội thảo Khoa học *Nâng cao chất lượng đào tạo văn hóa nghệ thuật, thể dục thể thao và du lịch theo hướng chuẩn quốc gia và khu vực*.
4. Nguyễn Văn Lưu (2016), “Liên kết ba nhà để đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực du lịch chất lượng cao trong cộng đồng ASEAN”, Hội thảo Khoa học *Nâng cao chất lượng đào tạo văn hóa nghệ thuật, thể dục thể thao và du lịch theo hướng chuẩn quốc gia và khu vực*.
5. Viện Nghiên cứu phát triển du lịch (2013), *Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2020 tầm nhìn đến năm 2030*.